

Vanda Ungdomsföreningin Pro Patria-taulu

Moni maamme Pro Patria-tauluista on paljastettu erilaisten nuorisoseurantalojen seinälle, mikä osaltaan muistuttaa kouriintuntuvasti, kuinka nuorten sukupolvien harteilla vastuu myös tulevien sukupolvien vapaudesta lepäsikään. Näihin kuuluu myös [Vanda Ungdomsförening rf:n](#) (VUF, Vantaan nuorisoseuran) kaatuneille jäsenille omistettu taulu seuran talossa Björkhemissä, missä aikanaan toimi myös kylän kirjasto.

Seura perustettiin jo vuonna 1909, seuran jäsenille rakkaaksi tulleen, kahdesta huoneesta ja keittiöstä koostuneen Björkhemin se hankki heti seuraavana vuonna konkurssipesästä 6025 markan hintaan (nykyrahassa vajaa 30 000 €). Niinpä jo ensimmäistä vuosikokousta päästiin viettämään oman katon alla. Siitä lähtien talo on isännöinyt aktiivista toimintaa teatteriesityksistä kursseihin ja lastenjuhlista erilaisiin kilpailuihin. Tätä nykyä sitä vuokrataan myös ulkopuolisille esim. häiden pitopaikaksi.

Vanda Ungdomsförening rf:n Pro Patria-taulu on kunniapaikalla sen seurantaloon Björkhemin juhlasalin seinällä, pianon yläpuolella. (kuva: VUF)

Historiansa saatossa talo on saanut tuta osansa sotavuosista. Ensimmäisen maailmansodan aikaan Venäjän armeija takavarikoi talon käyttöönsä, myöhemmin talo sai haltuunsa punakaarti. Toisen maailmansodan vuosina talo oli Helsingin suurpommitusten 1944 jälkeen jonkin aikaa Malmin lastenkodin käytössä ja seuran huhtikuulta 1945 peräisin olevan pöytäkirjan tuhtuneiden

merkkintöjen - armeijan jäljiltä oli rikkoontunut seitsemän tuolia, joita vaadittiin korvattavaksi – mukaan myös sotilaskäytössä.

Björkhem on isännöinyt niin puhetilaisuuksia, kilpailuja, arvontoja, kuoro- ja teatterikerhoja, urheilutoimintaa kuin erilaisia kursseja kudonnasta kotitaloustaitoihin. Lisäksi yhden rakastetuimmista aktiviteeteista muodostivat Vantaan nuorisoseuran retket.

Vilkkaimpien vuosikymmenten tasolle ei toiminta yllä, mutta yhä tänäänkin jäseniä on 170.

Nuorisoseuran naisia Helsingin pitäjän kansallispuvuissaan ennen sotavuosia. (kuva: VUF)

Björkhemin Pro Patria-taulu seuran sankarivainajille paljastettiin talon seinälle lokakuussa 1945, alle puoli vuotta Suomen 1939–1945 sodista viimeisen, Lapin sodan päättymisen jälkeen. Siinä on kolme nimeä, jotka kaikki kaatuivat Jatkosodassa.

Maanviljelijänä siviilissä työskennellyt **Valter Eklund** oli kaikkensa antaessaan 37-vuotias. Hänen uhrauksensa on ikuistettu myös [Kårböle Ungdomsföreningin Pro Patria-tauluun](#). Isänmaallisuus oli Emil-isänsä lailla maanviljelijänä toimivalle nuorukaiselle sydämen asia, ja Vantaan suojeluskuntaan hän oli liittynyt jo 16-vuotiaana. Esimiehiltään kiitosta kerännyt urheilullinen ja asenteeltaan esimerkillinen Eklund toimi sodissa joukkueenjohtajana ja sai syyskuussa 1941 rintaansa 1. luokan Vapaudenmitalin. Marraskuussa hänen joukkonsa kävi kiivaita taisteluja Suurlahdessa, minkä yhteydessä myös Eklund kaatui. Tilanteen ollessa mikä oli, jäi ruumis kentälle, mistä sitä ei ollut myöhemminkään mahdollista hakea pois.

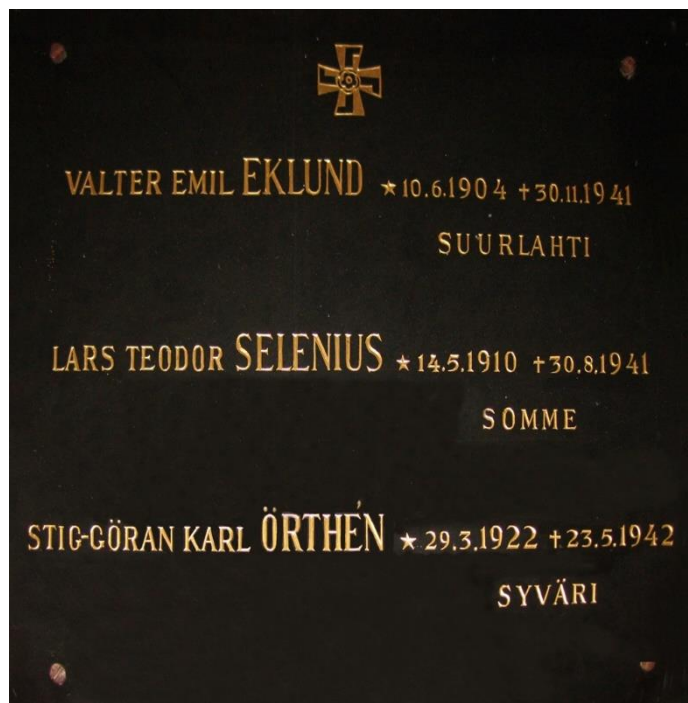
Veljeä ei jätetä-ajattelu istui kuitenkin suomalaisissa vahvana ja omia pyrittiin etsimään ja hakemaan taistelujen tauottua ja muuttuvien rintamalinjojen sen mahdollistaessa. Tammikuussa 1942 tulikin toivottu tieto: kersantti Eklundin ruumis oli löydetty maastosta ja oli matkalla kotiin.

Tasan kolme kuukautta ennen kaatumistaan hän oli joutunut hyvästelemään Vantaan nuoriseuran lisäksi myös jo Vantaan suojeluskunnasta ja Kaarelan nuoriseurasta tutun, saman komppanian riveistä kaatuneen toverinsa **Lars Seleniuksen**. Porlammen mottitaisteluiden ensimmäisenä päivänä kaatunut kersantti Selenius oli innokas liikkuja, joka oli osallistunut menestyksekkäästi hiihtokisoihin muidenkin seurojen joukkueissa. Vantaan suojeluskunnan toiminnassakin hän oli ehtinyt olla mukana 12 vuoden ajan ennen joutumistaan talvisotaan. 31-vuotias kauppias jätti jälkeensä vaimon ja heidän esikoislapsensa. Brita-vaimo ei koskaan mennyt uusiin naimisiin ja menehtyi itsekin vain kymmenen vuotta myöhemmin.

Opiskelija **Stig-Göran Örthen** kuoli sotasairaalassa 10 päivää sen jälkeen, kun vihollisluoti oli lävistänyt Jandebassa hänen vatsansa, nuorukaisen sisäelimet silpoen. Kaksi kuukautta aiemmin tarkka-ampujana pääosin ruotsinkielisistä eteläsuomalaisista kootussa Jalkaväkirykmentti 13:ssa palvellut sotamies oli viettänyt 20-vuotispäiväänsä.

Näiden sankareiden uhraus sekä sen merkitys myös seuran tuleville polville oli kerran niin tärkeä, että seura halusi ikuistaa ne johonkin konkreettiseen. Samanlaista kunniaa ne eivät kuitenkaan valitettavasti saa seuran vuonna 2009 julkaisemassa 100-vuotishistoriikissaan, jossa sotavuosia, seuran menettämiä jäseniä kuin Pro Patria-taulua ei mainita sanallakaan.

On tehtävämme pitää huoli, ettei heitä unohdeta - he antoivat oman tulevaisuutensa, jotta meillä olisi sellainen. Juuri siksi keräämme maan Pro Patria-tiloja tarinoineen tänne perinneportaaliin – niiden perintö on aivan liian kallisarvoinen unohdettavaksi tai itsestäänselvytenä pidettäväksi.

Jos sinulla on siis tietoa Vantaan nuoriseurantaloon Pro Patria-tilun historiasta tai sen sankareista, otathan yhteyttä tiedottaja.pks@gmail.com